

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

10. Propria faciliior, fors faciliior sententiæ communis, & nostræ explicatio
& à mysterij tanti, difficultatum complanatione probatio vltima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CERTAMEN X.

*Propria facilior, fors felicior sen-
tentie communis, & nostra expli-
catio & à mysterij tanti, difficul-
tatum complanatione probatio vl-
tima.*

3. **C**æteris diuinam uolitionem liberam Dei per Deo intrinsecum constitutibus cordatis, religiosius atque in Deum obsecrantiis, & sentiunt, & loquuntur, Soritius, & Ruiz qui ad eminentiam summam diuini esse, & infinitatem summam, & simpliciter, ac è genere suo talem, diuini amoris, qui proinde quo ad substantiam, & modum è conceptu suo omnium eademe debet recurrere, & qui ad aliquem ex impugnatissimum modum descendunt; & si quandoque, vt defectibilitatem uolitionis diuine libera, qua talis, cum necessitate, & infidelitate illi (quod tota mysterij huius difficultas est) componant, uocibus illis terminationis, extensioisq; utantur: vt uide- re est in Sorio locis citatis, & in Ruiz etiam maxime d. 3. sect. 2. propositione 3. & 6. sed tamen ad Dei cuiusque amoris eminentiam summam, & infinitatem se tandem recipiunt; quin eius terminationis adhuc physicam defectibilitatem admittant: vt claret ex propositione quarta, & quoties uerque citatis locis argumentis contra hanc sententiam facili respondent: quo effectum ab ipsis est, vt nihil Deo indignum responderent; non tamen di- ficultatem mysterij huius complauerint, & ciuauerunt: id quod eminentia illius explicacione profundiores, & penitiores, ac nonnulli ex ac pendebitis ueritatibus praestandum erat, si in principia alia, qua illis, & aliis fen- tentie huius Patronis eatenus non occurrerant, incidisset: quibus adueniens ædimo neminem ad connotata extrinseca fuisse recursum: in ea uero principia uos pri- mum incurramus, vt ex subsecutendis constabit, cum nihil de huius mysterij, & præsentium difficultatibus cogita- tione, & explicacione, fed de illis difficultatibus cogita- remus: qui per præsentibus etiam complandis ea prin- cipia, ut quot; inueniunt, specialiori adhuc Dei benefi- cio, qui *facit a mundi elegi, ut confundat sapientes* in ea nos incidere competum omnibus erit.

21. Igitur eminentiæ diuinæ in essendo prædicatum tantummodo esse, valere, & significare indicio, quæ perfectissime, & summæ identitatis, & simpliciter, unitatiq; physice Del prædicatum: cum autem identitatem realem prædicatorum (quæ in re physice eadem inueniuntur) in unitatem physicam coniunctio formalis sit, nulla alia via identitatis rerum maiorem, minoremq; perfectionem metiri, summamq; diuinæ indagare aptius possumus, quam vnde maiorem, vel minorem unitatis & coniunctionis physicæ partium physicæ diuersarum in vnum continentium, vel compositionem naturalem seu potius artificialem, æstimamus: quandoquidem non nisi huiusmodi adinflat, tam vni continui quam compositi naturalis, quam physicæ identitatis prædicatum rei physice eiusdem, concepti & cogitari pro hoc statu nobis possint, vt quæ modo abraham à perfectione, quæ eiusmodi coniunctioni, & vnioui physice compositi: siue naturalis, siue artefacti materialis ad tem præsentem conuenit, siue ratione materie quæ coulat siue extremorum, quæ coniungit, vel vni, vnde artificialis coniunctionis in munere, & ratione formali coniungen- di maior, minorque perfectio taxanda metienda quæ sit oportet indagare. Atque vt controu. de Incarnat. dum magnitudinem, & excellentiam hypostaticæ vniouis præcatis reliquis in formali hæc ratione, & munere vniendi statuebamus eo procul dubio perfectio maior in eo coagmentandi & coniungendi munere formali bituminis, seu ligamenti artificialis fiat, ac deprehenditur, quæ extre- mi, quæ in coniunctionem localem arte factio necessa-

nam venire facit, eiusmodi coniunctionis inceptor de-
fuit, et repugnancia: liquidum enim inceptum, et re-
pugnancia vi vincit ligamini, ac bituminis supple-
mentum in aliis facit facile ad localem coniunctionem apud
supplenda bituminis non est: v.g. vel concauum comae
apparet, vel planum plano, ratifium glutinis opus habere
non bitumina & vituius fortiori; alii. vel concauum con-
cauo, vel conuexum conuexto; puta dicitur thudini con-
cauo a tergo locis exaequat, coniunguntur et teneantur
conferuntur confunde, vix, quod satis fit virtutis coniunctio-
nis, in bitumine alioquo, quantumvis vituius repete-
tur. Hinc, cum adeo ad viationem physiciam repugna-
tia, Deus, quemque persona diuina, & creatura, etiam
nobilissima, & perfectissima, sint, & tamen viationis hy-
pocritae, nexti in admirabilem illam compositionem
Dei, & hominis Christi Domini venerit, ac teneatur,
maximam illam hypocritam viationem, summeque per-
fectam in muerit, ac ratione formalis nexus, ac viationis
eius concludere contr. & loco citati de Incarnatione,

3. Inde vero protracto ad identitatem difficulte, v. g. genus, perfectioris eius magnitudo inde omnino abstrahenda videtur physicæ, & tandem artificialis violentia, sua valetuti perfectior maior reputatur. Ac proinde, eo magis formaliter, perfectiorque rei identitas est, quo magis in conceptu suo ad valetutem inepta, atque rarius contingibilia prædicata ad physicam identitatem identice coniungantur, & adunetur: eoque perfectiorum & perfectiorum fieri quo plura, & plura eius conditionis prædicata identice coniungantur. Summam vero summæ perfectam que plura eiusque generis prædicata, quam reliqua omnes tantæ identitates possibiles, & alias atque in aliis identice incompossibilia, ita adunetur: id quod inductione per omnia verum, & genera, & species facta vicerius probatur: quæ enim perfectioris physicæ, & metaphysicæ speciei sunt, & subinde earum entitates, & identitates suntque plura prædicata in minus perfectis rerum speciebus identice incompossibilia ad identitatem realem, & physicam trahunt: videmus in specie substantiarum corporea physicæ imperfectioris, prædicatum sensitiui identice cum aliis perfectioris sui prædicatis non posse coniungi: sicut neque in specie sensitiuarum substantiarum imperfectioris prædicatum rationis, que omnia in nobilioris speciei, & identitates substantiarum nempe homine coniunguntur, ideoque imperfectiorum specierum differentur: et prædicata poliui singulorum aut à nobis explicaturus, videntur insensibilibus circumstantiis repugnantiæ continuationis eorum identice in specie inferiori denoteturque quam tamen in specie perfectioris perfectioris entitatis & identitatis habent omnium in homine: in quo & videntur prædicatum cum prædicato sensibilibus, & vtriusque cum prædicato rationali aut aliis identice physicæ coniunctio daturatione cuius in conceptu Philoſophis nominatus est quia omnia prædicata que in mundo hoc visibilibus in specibus imperfectioribus terminantur, & identice inconiungibilia sunt perfectione entitatis, & identitatis physicæ lux identice in te coniungit, & adunatur.

[illegible]

mittenda ad actus intelligendi, & amandi sit, absque physica potentia alterutrum a suis actibus distinctione Dei unitati, simplicitati, & identitati summa physica contradicente, & quæ necessarii inter eiusmodi potentias, actusque earum in creatis intercedit: id enim ob imperfectionem entitatis, & identitatis physica creaturæ potentiarum, & operationum eiusmodi in ipsis usu venit, non autem ex potentiarum, & actuum illorum conceptu, ut à creati entis, & ab alio, seu creaturæ prædicato abstrahit, & præscindit: ex eo enim quod potentia creata, & ab alio, ac vitalis intellectus, & voluntas immanenter operantur sit, actusque ipsarum creati, & ab alio immanenter etiam in potentia, ac proinde ab eadem potentia producendi: in potentia creata, cuiusque actu imperfectioribus vitalitatis absque actione physica potentia in actum, quare & absque physica virtutis distinctione esse nequeamus: utrumque in physicam identitatem coagentur: in Deo autem ob perfectissimam, summamque identitatem divinam vera potentia, actusque vitalis identice inunguntur, absque contradictione: quin physica actus, & actiones (quæ sola distinctionem in creatis importat) nullatenus intercedat, ut docuimus tom. 1. de Deo vno controu. 2. d. 2. quæst. 1. sed intentionalis solum, vera quidem, ac minime ficta: quæ sola potentia, & actus physicam compatitur identitatem: Sed quavis hæc ita sunt (ut verè sunt) causæ, ac omnia contradicentia, quæ in Deo occurrere menti possunt, summe vitantur, ac perfectissima identitatis diuine præfatio audeas defendere: sed ea tantum, quæ ex misteris reuelatis contradictionem sonare videntur, & in creatis euius contingunt. Alioqui Deum esse, & non esse ratione admittes.

5. Ex hoc vero, quod postremo inuicem de vera potentia vitali intellectus, & voluntas intentionali solum, non physica; quæ, & actus suos vitales, quibus physicam identificantur, ob esse eminentiale, ac summè perfectam Dei identitatem verè elicere Deum potest, difficultatem mysticæ libertatis Dei in volendo per prorsus Deo intrinseca adæquate constituitur perspicua est, & facili expeditio: patet enim vitalitatem veram intentionalem voluntatis diuinæ, non esse ad physicè in se suos actus producos (quæ vitalitas creatæ potentie vitalis propria est, ac sine distinctione reali actus à potentia actus suos extra se non ponit) ac subinde illorum solum compatitur physicam identitatem: quo solum genere vitæ intentionalis purissimæ perfectissimæ, ac verè viuens Deus potest gaudere, ut citato loco controu. 2. ostendebamus: inde etiam conceptus verus contingentie actus voluntatis diuinæ essentialiter requiritur. Contra, Cum Dei voluntas in actu primo libera sit, eiusque actus, & exercitum sit in actu secundo liberum absque illa actus ipsius liberi, ac subinde Dei, cui physicè adæquate identificantur, physica defectibilitate saluatur, sola enim, vera quidem, sed intentionali solum defectibilitate: in qua linea tantummodo actiuitatis vitalis intentionalis voluntas alterutrum actum exercere potens est, vel omittit: neque, ut alterutro modo suam potestatem exercens, alicuius denuò atque extra suam physicam entitatem appositionem, vel amotionem physica opus habet.

6. Unde etiam facile constat: exercitum liberum Dei adæquate intrinsecum nullam contingentie atque defectibilitatis physicæ, & entitatis imperfectionem inuolueri, ob quam aliquid aliquo modo realiter à Deo diuersum ad libertatis volitionis Dei adæquatam constitutionem, & complementum debeat aduocare: constat tertio: quo pacto Deus, cuiusque voluntas libertate contradictionis, nec solum contrarietatis ad suos actus absque illa suæ entitatis, & perfectionis physicæ immutatione, cum purè omiserit, vel augmento, cum præ eius omissione actum positum elegerit, gaudet: sed neque metaphysicè, & (etià ad rem præsentem parui id referat) antior in perfectione euadet, cum postit se Deum voluntas exercet, quam cum purè omittit: quia tota Dei metaphysica bonitas, & perfectio in sola essentia metaphysica est: attributa verò reliqua non perfectiones physica, atque essentia bonitas, & perfectio identitatis physicæ iure se explicat, communicat, emicat pluries, & inuoluitur.

7. Denique constat quinto: malè à Doctoribus plebiscque volitionem necessariam Dei ita à libera distingui, ut illa indifferens ad liberam determinationem, seu volitionem Dei supponatur, quasi huius principium: tota enim indifferencia principij proximi ad liberam determinationem intentionalem volitionis diuinæ, in sola voluntate diuina est: ex qua, tanquam potentia vitali intentionali adæquata, è Deo ipso, ut primario obiecto specificatio adæquata, omniamor diuinus, cum sui, tum creaturarum, tanquam purè materialium obiectorum, quæ vult, & eo modo quo vult liberè euadit, ac simul Dei æternitate à Deo concipitur: aliarumque creaturarum, ac non harum, ut potuit, amor ex eadem æternitate nulla physica, & entitativa, sed intentionali motione conciperetur: quin vlla in amore Dei erga ipsum ad liberum erga creaturas præcedentia intercedat, sed solum in eorum obiectorum obiectiua intentionali motione, qua Deus, ut adæquate specificatum totius omni (quoad substantiam, & modum) amoris Dei eo modo, quo est, purè terminatiua ad alia præcedit: eo modo, quo specificatiua reliqua affectuum nostrorum (quæ eadem in nobis motiua formalia, & rationes, propter quas aliquid amamus, sunt) ad terminationem puram eorum amoris eiusdem, quem erga ipsa sollicitant, antecedunt. Nec obest scientiam Dei erga seipsum, suamque bonitatem priorem esse, quam erga creatura: ex se enim ut obiecto omniscientia formalis de sese est representatio, & actualis expressio: quare, & pro priori ad cognitionem creaturarum infinito se Deus, & necessario amore prosequens, quin ad creaturas pro illo priori, nec dum exercite representatas, terminetur: etenim de præcedentia scientia Dei erga seipsum, priusquam ad extrinseca obiecta possibilia, quorum cognitione ad liberè erga illa amorem concipiendum ducitur Deus, idem, ac de amore dicendum est: nimirum præcedere Deum, ut obiectum specificatum, non autem ut terminatiuum ad obiecta extrinseca possibilia purè terminatiua, quæ ut talia nullum Dei decretum liberum antecedere supponunt: sed vno scientia intuitu, & quasi ictu, & Deum, & possibilia simul representari, quin scientia Dei de seipso ad scientiam possibilibus extrinsecorum vero, ac non ficto aliquo signo præcedat: ac proinde pro eodem signo necessarius sui amor, & liber amor erga creatura, quæ vult, simul, atque indiuisim concipitur.

DISPUTATIO IV.

De diuinarum volitionum diuersitate.

OLITIONVM & affectuum diuinorum nullam re ipsa diuersitatem esse ex dictis hæcenus, cum proximè tum antea sæpè perspicuum est, cum diuina volitio & amor è conceptu, & essentia sua infinitus simpliciter, non in genere, sed è genere suo, atque omniamor quoad substantiam, & modum, ut sæpè diximus, euadat: quare eius diuersitas quoad modum intentionaliter in sua obiecta tendendis, & nomina inde idem prolixus amor à nobis indita, examinanda restabit: & ea quidem, tam quatenus erga ipsum Deum quam, quatenus erga extrinseca obiecta versatur: nam in eo amoris stricti, gaudij, amicitia, & desiderij, intentionis, & electionis propriæ rationes inueniantur. Primò ergo de Dei erga seipsum amore: deinde de eo, quatenus erga creatura versatur, agendum est: & plura sanè quæ disputari hic poterant disputatione secunda sunt vel formaliter, & in terminis, vel virtualiter decisa.